

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัว
โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓

วันอังคารที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (อาคารเอ)
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม
นายศุภกิจ แยมประชา	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พลตำรวจตรี คมกฤษ ไวสีบข่าว	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
นางอัจฉริยา ทวีสุข	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
นายปิยะวัฒน์ ศิลปรัศมี	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงแรงงาน
นายอภิศักดิ์ แก้วสูงเนิน	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกรมคุมประพฤติ
นางธาริณี แสงสว่าง	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์
นางรัศมี สุวรรณหงษ์	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
นางสาวดวงพร อุทฤษฎ์	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
นางสาวอารีภักดิ์ เงินบำรุง	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
นางสุจิตรา แก้วไกร	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนกรมการปกครอง
นายรัฐวิษ จิตสุจริตวงศ์	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ
พลเอก ประชาพัฒน์ วัจนะรัตน์	อนุกรรมการ

๑๔. ผู้แทน...

๑๔. ผู้แทนสหภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์
นายภากร ชัชวาลวงศ์	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
นายวชิรพันธุ์ นาคก้อน	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนหน่วยงานสหวิชาชีพและชุมชน
นางสาวจินตนา สิงขรอาจ	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
พันตำรวจโท พงษ์ธร ธัญญสิริ	อนุกรรมการ
๑๘. นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๙. นางสุภัทรา ปกาสิทธิ์ วัชรตม์สิกขิตติธ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. นางสาวปณยา ท่าทราย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายณรงค์ ศรีระสันต์	তিরাজকার
๒. อาจารย์ สุนทร สุนทรธารวงศ์	তিরাজকার
๓. รองศาสตราจารย์ เดชา สังขวรรณ	তিরাজকার
๔. รองศาสตราจารย์ อภิญญา เวชยชัย	তিরাজকার
๕. นายกอบเกียรติ กสิวิวัฒน์	তিরাজকার

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายธนวัฒน์ ปราโมทย์ไพบุลย์	สำนักงาน ป.ป.ส.
๒. นางสาวทัศนวรรณ สุมาลัย	กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน
๓. นางสาวน้ำหอม ชูยัง	กรมคุมประพฤติ
๔. นายวิหวัศ นามโคตร	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๕. พันเอก นรเศรษฐ์ ศรีธรรม	กรมพระธรรมนูญ
๖. นางสาวนันทกานต์ ประมุขรัตน์	กรมการปกครอง
๗. สุमितร์ เกตะสิทธิ์	กรมการปกครอง
๘. นางสาวปริญานุช จริงจิตร	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นายอดิศักดิ์ จันทวิรัช	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. นางสาวธณวรรณ มะม่วงแก้ว	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นางสาวอุมาพร ฉิมจิว	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระ...

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓
ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมดังกล่าว พร้อมเวียนแจ้งให้อนุกรรมการทุกท่านพิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓ ในขั้นนี้ไม่มีอนุกรรมการแจ้งขอแก้ไขรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(การกำหนดมาตรการแทนการจำคุก)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แถลงต่อที่ประชุมว่า จากมติการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอให้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติ ๕ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๑๘ (๔) มาตรา ๒๗/๑ มาตรา ๒๗/๒ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๖/๑ มีสาระสำคัญคือการกำหนดมาตรการลงโทษระดับกลางเป็นโทษอาญาอีกสถานหนึ่ง การกำหนดประเภทของมาตรการลงโทษระดับกลาง การปฏิบัติหากมีการฝ่าฝืน รวมทั้งการให้ศาลใช้ดุลพินิจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการสืบเสาะและพินิจและการพิจารณาให้นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีส่วนร่วม และการเพิ่มความชัดเจนเกี่ยวกับเงื่อนไขในการคุมประพฤติ และได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ตามประเด็นข้อสังเกตต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การปรับถ้อยคำจาก “โทษระดับกลาง” เป็น “มาตรการแทนการจำคุก” ตามร่างมาตรา ๑๘ (๔) เพื่อให้โทษดังกล่าวมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและมีให้สับสนกับโทษกักขัง

(๒) การปรับปรุงประเภทมาตรการแทนการจำคุก การเรียกชื่อมาตรการแต่ละประเภท และแนวทางปฏิบัติของมาตรการแทนการจำคุกบางประเภท ตามร่างมาตรา ๒๗/๑ เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

(๓) กรณีการฝ่าฝืนและการกำหนดโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน ตามร่างมาตรา ๒๗/๒ โดยปรับปรุงให้ศาลสามารถกำหนดแนวทางการลงโทษให้ผู้กระทำความผิดกรณีผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนโทษให้ชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งให้ศึกษาเพิ่มเติมในกรณีที่จะนำมาตรการจำคุกกลับมาใช้กับผู้ฝ่าฝืนมาตรการแทนการจำคุก

(๔) การปรับถ้อยคำในเรื่องการจัดทำรายงานการสืบเสาะและพินิจและการมีส่วนร่วมของนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ ตามร่างมาตรา ๕๖ เพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ เรียบร้อยแล้ว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ การปรับถ้อยคำจาก “โทษระดับกลาง” เป็น “มาตรการแทนการจำคุก” ตามร่างมาตรา ๑๘ (๔) เพื่อให้โทษดังกล่าวมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและมีให้สับสนกับโทษกักขัง

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับปรุงถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๘ (๔) จากเดิมคำว่า “โทษระดับกลาง” เป็น “มาตรการแทนการจำคุก” เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ได้ปรับปรุงถ้อยคำดังกล่าวให้เป็นคำว่า “มาตรการแทนการจำคุก” ในร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับ

๓.๒ การปรับปรุงประเภทมาตรการแทนการจำคุก การเรียกชื่อมาตรการแต่ละประเภท และแนวทางปฏิบัติของมาตรการแทนการจำคุกบางประเภท ตามร่างมาตรา ๒๗/๑ เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้แก้ไข ๓ ประเด็น ได้แก่

๓.๒.๑ ปรับปรุงถ้อยคำในมาตรา ๒๗/๑ (๑) จากเดิมที่บัญญัติว่า “บังคับทำงานให้กับหน่วยงานหรือองค์การตามที่ศาลกำหนดโดยมิได้รับค่าตอบแทน” ได้ปรับปรุงถ้อยคำเป็น “ให้ทำงานตามที่ศาลกำหนด” โดยตัดคำว่า “บังคับ” ออก เนื่องจากการบัญญัติถ้อยคำว่า “บังคับทำงาน” อาจเป็นเรื่องของการบังคับใช้แรงงานโดยนัยของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรืออาจเข้าข่ายการตีความในลักษณะเดียวกันในพระราชบัญญัติฉบับอื่น

๓.๒.๒ ปรับปรุงถ้อยคำในร่างมาตรา ๒๗/๑ (๒) โดยรวมมาตรการแทนการจำคุกที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุมประพฤติที่ใกล้เคียงกันรวมเข้าด้วยกัน โดยรวมมาตรการที่ได้เสนอต่อที่ประชุมเมื่อครั้งการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ จำนวน ๒ มาตรการคือ “คุมความประพฤติโดยควบคุมและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้นหรือถี่ขึ้นกว่าการคุมประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติ” และ “คุมความประพฤติโดยผู้ถูกคุมความประพฤติต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงกลาโหมกำหนด” เข้าด้วยกัน และปรับถ้อยคำใหม่เป็น “ให้เข้ารับการบำบัดทางจิตหรือทางกายหรือเข้ารับการฝึกอาชีพหรือการฝึกอบรมตามหลักสูตรซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติตามที่ศาลกำหนด” ซึ่งมาตรการแทนการจำคุกประเภทนี้เป็นลักษณะของการที่ศาลจะได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ตามพฤติการณ์การกระทำความผิด ซึ่งอาจกำหนดให้ผู้กระทำความผิดแต่ละรายอาจเข้ารับการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไป

๓.๒.๓ ปรับปรุงถ้อยคำในมาตรา ๒๗/๑ (๓) จากเดิมที่บัญญัติว่า “ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่ที่ได้รับการกำหนดให้เป็นบ้านกึ่งวิถี” ได้ปรับปรุงถ้อยคำเป็น “ให้เข้าพักอาศัยในความดูแลหรือในการจัดการของบ้านกึ่งวิถีตามที่ศาลกำหนด” เนื่องจากการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในสถานที่ที่กำหนดให้เป็นบ้านกึ่งวิถีในความหมายของประมวลกฎหมายอาญาอาจนำมาบังคับใช้โดยพัฒนาและเทียบเคียงพื้นฐานของการจัดสถานที่สงเคราะห์ของกรมคุมประพฤติได้

๓.๓ กรณีการฝ่าฝืนและการกำหนดโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน ตามร่างมาตรา ๒๗/๒ จากเดิมที่กำหนดให้ศาลสั่งลงโทษจำเลยด้วยวิธีการที่แบ่งระดับความรุนแรงหนัก - เบา โดยมิได้ให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาตามพฤติการณ์ได้ จึงได้ปรับปรุงให้ศาลมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจในการมีคำสั่งในกรณีที่ผู้ต้องโทษมาตรการแทนการจำคุกไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนคำสั่ง โดยบัญญัติในเชิงแนวทางการใช้ (Guideline รวมทั้งให้อำนาจศาลในการพิจารณาสั่งจำคุกจำเลยที่ฝ่าฝืนมาตรการแทนการจำคุกในระยะเวลาไม่เกิน ๕ ปีก็ได้ โดยแก้ไขถ้อยคำเป็น

“เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของโจทก์หรือเจ้าพนักงานว่าผู้ต้องโทษมาตรการแทนการจำคุกไม่ปฏิบัติตามโทษที่ศาลกำหนด ศาลอาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามความเหมาะสมแก่กรณี

(๑) ตักเตือน

(๒) พิจารณาขยายระยะเวลา

(๓) เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมเงื่อนไข

(๔) สั่งให้ใช้มาตรการแทนการจำคุกอื่น

ในกรณี...

ในกรณีผู้ต้องโทษมาตรการแทนการจำคุก ไม่ปฏิบัติตามโทษที่ศาลกำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนโทษที่ศาลกำหนด และศาลจะมีคำสั่งให้ลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี แทนก็ได้”

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอเรียนว่า การกำหนดให้ศาลพิจารณาโทษจำคุกในกรณี ที่ฝ่าฝืนมาตรการแทนการควบคุมได้ไม่เกินระยะเวลาไม่เกิน ๕ ปี นั้น เป็นระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ขั้นแรก ที่กฎหมายกำหนดให้ศาลสามารถพิจารณาลงโทษจำเลยด้วยมาตรการแทนการจำคุกได้ตามมาตรา ๕๖ วรรคแรก (ซึ่งจะได้อธิบายในลำดับถัดไป) นั่นคือเมื่อ “ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี” อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดเหตุฝ่าฝืน โทษมาตรการแทนการจำคุก และศาลจะสั่งให้ลงโทษจำคุกจำเลย ศาลควรจะได้ย้อนไปพิจารณาด้วยว่า แรกเริ่ม แล้วศาลเห็นควรจะพิจารณาลงโทษจำคุกจำเลยในความผิดเดิมที่ได้กระทำเป็นจำนวนกี่ปี ซึ่งระยะเวลาที่ศาลจะ สั่งจำคุกจำเลยในกรณีที่ฝ่าฝืนโทษมาตรการแทนการจำคุกนี้ จะต้องไม่เกินระยะเวลาที่ศาลเห็นควรลงโทษจำคุก จำเลยในความผิดเดิมที่ได้กระทำด้วย

๓.๔ การปรับถ้อยคำในเรื่องการจัดทำรายงานการสืบเสาะและพินิจและการมีส่วนร่วมของนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ ตามร่างมาตรา ๕๖ เพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น โดยปรับ ข้อความในร่างมาตรา ๕๖ วรรคแรกและวรรคสองซึ่งเป็นเงื่อนไขการนำมาตราการแทนการจำคุกมาใช้ไว้ เช่นเดิมตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน แต่ได้ปรับปรุงในร่างมาตรา ๕๖ วรรค ๓ เป็น “เมื่อศาลเห็นสมควร อาจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการสืบเสาะและพินิจก็ได้ หากปรากฏว่า จำเลยมีพฤติการณ์น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ มีความบกพร่องทางเชาวน์ปัญญา หรือมีความ จำเป็นต้องได้รับการจัดการสวัสดิการสังคม ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติอาจเห็นสมควรให้นักจิตวิทยาหรือ นักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประเมินผล และมีความเห็นประกอบการวินิจฉัยด้วยก็ได้” ซึ่งเพิ่มหลักการที่ศาล สามารถสั่งให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการสืบเสาะฯ และหากในกรณีที่เห็นสมควรศาลหรือพนักงาน คุมประพฤติก็อาจให้นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีส่วนร่วมด้วยก็ได้ ซึ่งหากศาลสั่งให้นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีส่วนร่วมแต่ต้นแล้ว พนักงานคุมประพฤติจะต้องดำเนินการตามที่ศาลสั่งอย่าง เคร่งครัด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ศาลมิได้สั่งให้นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีส่วนร่วมแต่ต้น แต่พนักงานคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่า มีความจำเป็นต้องอาศัยการประเมินผลและความเห็นจาก นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ในการจัดทำรายงานการสืบเสาะฉบับนั้นด้วย ก็สามารถให้นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ตัดข้อความ ในร่างมาตรา ๕๖ วรรคสี่ซึ่งเดิมฝ่ายเลขานุการฯ ได้เสนอให้ “ประธานศาลฎีกาเป็นผู้ออกข้อบังคับเพื่อกำหนด แนวทางในการปฏิบัติ” ออกทั้งหมดตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ แล้ว เนื่องจากวิธีการนำมาตราการต่าง ๆ ไปใช้นั้น เป็นเรื่องของผู้ปฏิบัติที่มีกฎหมายทั่วไป กำหนดในเชิงวิธีการดำเนินงานอยู่แล้ว

๓.๕ ความในมาตรา ๕๖/๑ มิได้ปรับแก้ถ้อยคำแต่อย่างใด ยังคงเป็นถ้อยคำตาม บทบัญญัติมาตรา ๕๖ ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน หากแต่ปรับย้ายให้เป็นมาตรา ๕๖/๑ เพื่อไม่ให้ เกิดความสับสนระหว่างเงื่อนไขการคุมประพฤติที่มีอยู่เดิมและมาตรการแทนการจำคุกที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. โดยแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการแทนการจำคุกแล้ว มีประเด็นอภิปรายดังนี้

๑. การแก้ไขถ้อยคำตามร่างมาตรา ๒๗/๑ เกี่ยวกับประเภทมาตรการแทนการจำคุก การเรียกชื่อมาตรการแต่ละประเภท และแนวทางปฏิบัติของมาตรการแทนการจำคุกบางประเภท มี ๒ ประเด็น ได้แก่

๑.๑ ร่างมาตรา ๒๗/๑ (๒) เกี่ยวกับมาตรการแทนการจำคุกที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุมประพฤติ โดยที่ประชุมเห็นว่า โดยหลักการของการคุมประพฤติแบบเข้มงวดคือการนัดผู้กระทำผิดให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติถี่ขึ้นกว่าปกติ โดยเป็นการนัดเพื่อให้มารับคำแนะนำบางประการ ซึ่งไม่ได้หมายรวมถึงการเข้าปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ แต่การปรับถ้อยคำใหม่ในร่างมาตรา ๒๗/๑ (๒) มีเพียงการเข้ารับการบำบัดทางจิตหรือทางกายหรือเข้ารับการฝึกอาชีพหรือการฝึกอบรมตามหลักสูตรเท่านั้น ซึ่งขาดหลักการเกี่ยวกับการเข้ารับคำแนะนำ (Coaching) หรือการรับคำปรึกษา (Counseling) ทั้งทางกาย จิตใจ และด้านอื่น ๆ อันเป็นวัตถุประสงค์หลักที่ในการรายงานตัวของผู้กระทำผิดต่อพนักงานคุมประพฤติ จึงเสนอให้เพิ่มเติมถ้อยคำเป็น “การให้เข้ารับการบำบัดทางจิตหรือทางกายหรือเข้ารับการฝึกอาชีพหรือการฝึกอบรมตามหลักสูตรหรือเข้ารับคำแนะนำหรือคำปรึกษาซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติตามที่ศาลกำหนด” นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเห็นว่า การกำหนดให้ผู้กระทำผิดเข้ารับคำแนะนำหรือรับคำปรึกษากับพนักงานคุมประพฤติอาจเป็นจุดเริ่มต้นของการยกระดับคุณภาพการทำงานของพนักงานคุมประพฤติ รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

๑.๒ ร่างมาตรา ๒๗/๑ (๓) เกี่ยวกับการให้เข้าพักอาศัยในความดูแลหรือในการจัดการของบ้านกึ่งวิถีตามที่ศาลกำหนด โดยผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อสังเกตเกี่ยวกับถ้อยคำของ “บ้านกึ่งวิถี” ว่าเป็นถ้อยคำตามกฎหมายที่เหมาะสมหรือไม่ ซึ่งประธานอนุกรรมการได้อธิบายว่า คำว่าบ้านกึ่งวิถีเป็นถ้อยคำที่ใช้ในทางทั่วไป (generic term) โดยมีนัยว่าเป็นสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ มีลักษณะเป็นบ้านที่ให้การสงเคราะห์ผู้กระทำความผิดที่กรมคุมประพฤติจัดตั้งขึ้น หรือสถานที่ของเอกชนที่ได้รับการรับรองจากกรมคุมประพฤติให้เป็นบ้านกึ่งวิถีตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติ ดังนั้น การกำหนดมาตรการแทนการจำคุกโดยให้ผู้กระทำความผิดพักอาศัยในบ้านกึ่งวิถีนั้น ศาลอาจกำหนดให้ไปพักอาศัยอยู่ในบ้านหรือสถานที่พักในลักษณะเช่นว่าก็ได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายมารองรับหลักการของมาตรการในลักษณะนี้เสียก่อน แต่การบริหารจัดการในเชิงรายละเอียดหรือการกำหนดแนวทางการปฏิบัติใด ๆ นั้น อาจกำหนดในรูปแบบของกฎหมายลำดับรองก็ได้

๒. การกำหนดอำนาจของพนักงานคุมประพฤติในการว่ากล่าวตักเตือนและการพิจารณาขยายระยะเวลาในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรการแทนการจำคุกตามร่างมาตรา ๒๗/๒

ที่ประชุมเห็นว่า การสั่งให้ตักเตือนหรือพิจารณาขยายระยะเวลาใด ๆ เป็นอำนาจของศาล ซึ่งเมื่อศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องโทษมาตรการแทนการจำคุกทั้ง ๓ มาตรการนั้น พนักงานคุมประพฤติจะเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามมาตรการนั้น ๆ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งมีอำนาจตามกฎหมายที่จะกำกับดูแลผู้กระทำความผิดที่ได้รับการตักเตือนหรือพิจารณาขยายระยะเวลาจากศาลอยู่ด้วยแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการตักเตือนหรือขยายเวลาอีก และเห็นควรคงถ้อยคำในร่างมาตรา ๒๗/๒ ไว้ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ

๓. ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีการยกเว้นกฎหมาย

ผู้แทนสภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์มีข้อเสนอแนะว่า การระบุถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๘ ที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอให้ยกเลิกมาตรา ๑๘ ทั้งหมด อาจเขียนให้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น โดยให้เป็นการเสนอยกเลิกวรรคที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากเมื่อพิจารณาเนื้อหาแล้วจะเห็นว่าเป็นการขอเสนอ

แก้ไขเพียงวรรคแรกของมาตรา ๑๘ เท่านั้น อย่างไรก็ตามที่ประชุมเห็นว่า วิธีการร่างกฎหมายที่จะยกเลิกทั้งมาตราหรือยกเลิกเพียงบางวรรคนั้น อาจทำได้ทั้งสองกรณีซึ่งจะเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะทำหน้าที่พิจารณาบทบัญญัติในเชิงเทคนิคของการร่างกฎหมายให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการปรับแก้ถ้อยคำตามร่างกฎหมายในเชิงรายละเอียดนั้น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดกระบวนการนิติบัญญัติ

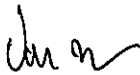
๔. ประเด็นอื่น ๆ

ผู้แทนกรมพระธรรมนูญได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันศาลทหารไม่ใช่วิธีการคุมประพฤติเหมือนศาลยุติธรรมแต่ใช้ระบบการบังคับบัญชา ดังนั้น แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจึงได้กำหนดประเด็นปฏิรูปศาลทหารเพื่อให้มีความเหมาะสม และมีดำริที่จะนำการคุมประพฤติที่ใช้ในศาลยุติธรรมมาใช้ในศาลทหารด้วย ทั้งนี้ จะได้หารือในรายละเอียดกับอธิบดีกรมคุมประพฤติ รวมทั้งความเหมาะสมที่จะจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันต่อไป

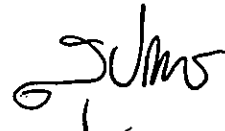
มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดมาตรการแทนการจำคุก) ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งเวียนร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อคณะอนุกรรมการฯ พร้อมเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ ทั้งนี้ เห็นควรให้คณะอนุกรรมการฯ ยุติภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ
ไม่มี

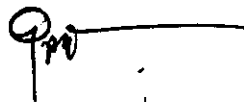
เลิกประชุมเวลา ๑๑.๐๐ น.

(นางสาวปณยา ท่าทราย)
นิติกรปฏิบัติการ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จตรายงานการประชุม

(นางสุภัทรา ปกาสิทธิ์ วัชรธมฺลิกขิตต์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จตรายงานการประชุม

(นางอุษา จันพลอย บุญเปี่ยม)
ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม